

12.3.2021

Laajan turvallisuuden verkosto WISEn asiantuntijalausunto:
Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi siviilihenkilöiden osallistumisesta kriisinhallintaan annetun lain muuttamisesta

Siviilikriisinhallinnan asiantuntijoiden asemaa vahvistettava

Laajan turvallisuuden verkosto WISE tukee siviilikriisinhallinnan ja siihen liittyvän asiantuntijuuden kehittämistä Suomessa.

Hallituksen siviilikriisinhallinnan lain muuttamista koskevassa esitysluonnoksessa eduskunnalle halutaan säädellä asiantuntijoiden toimikausia siviilikriisinhallintatehtävissä. WISE ymmärtää esityksen lähtökohdat, mutta näkee esityksessä kuitenkin ongelmia.

Valtionhallinnon lähettämällä asiantuntijoilla (esim. poliisit) on varmastikin perustellut syyt toimikausien rajoittamiseen, mutta etenkin taustavirattomilla (esim. tutkija- tai kansalaisjärjestötaustaiset) toimikausien kategorinen rajaus ja vaadittu karenssi (palvelussuhteiden tauko) on ongelmallista. Heillä ei aina ole työpaikkaa mihin palata Suomessa ja heidän siviilikriisinhallintaoperaatioissa kehittämänsä laaja ja syvälinen asiantuntemus helposti valuu hukkaan. Heitä tulisi voida hyödyntää uusissa siviilikriisinhallintatehtävissä mahdollisimman pian edellisen tehtävän päätyttyä heidän niin halutessaan ja heidän asiantuntemustaan arvioiden. Tämä lisäisi mahdollisuuksia nimittää päteviä ja kokeneita suomalaisia asiantuntijoita eri kansainvälisten järjestöjen ja operaatioiden käyttöön. Parin kolmen vuoden karenssi hankaloittaa monen asiantuntijan elämää ja vie heidän asiantuntemuksensa helposti pois Suomen käytöstä, koska monet heistä hakeutuvat suoraan kansainvälisten järjestöjen palvelukseen suorilla sopimuksilla.

WISE tukee myös lakiesityksen uraporrasnäkemystä siitä, että Suomen tulee tukea asiantuntijoiden sijoittumista korkeampiin ja vaativampiin tehtäviin kokemuksen kartuttua. Tämänkin ajattelun pohjalta on vaikea nähdä, miksi karenssisäännöistä pidetään kiinni.

Toimikausien rajaus yhteen-kahteen vuoteen matalan riskin operaatioissa on perusteltua siksi, että näin saadaan vaihtuvuutta aloitustasolla ja uusia nuorempia asiantuntijoita "ajettua sisään" siviilikriisinhallinnan tehtäviin ja Suomen asiantuntijareserviä kasvatettua.

WISE pitää tärkeänä, että asiantuntijoilla on kaikilla suunnilleen sama lähtötaso, joka voidaan varmistaa Kriisinhallintakeskuksen (tai sen ulkomaisten kumppanien) järjestämien siviilikriisinhallinnan sertifioitujen peruskurssien kautta. Peruskurssin käyminen tulisi siis olla vaatimuksena siviilikriisinhallintatehtäviin nimittämisellä myös jatkossakin.

WISE tukee esitystä Kriisinhallintakeskuksen nimen muuttamisesta Siviilikriisinhallintakeskukseksi. Tämä nimi vastaa nykyistä paremmin CMC:n tehtäviä.